

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		KÚRIA	
Ügyszám: IV/863-0/2019		Kvk. IV. 37610/2019/4	
Érkezett: 2019 MÁJ 20.		Érkezett: 2019 -05- 2 0	
Példány: 1	Kezelőiroda: H	Példány: 1	Melléklet: 2
Melléklet: 10 db		Közlök: SZTm	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED]

[REDACTED] mint az Európai Parlament (a továbbiakban: EP) tagjainak 2019. évi választásán nyilvántartásba vett jelölt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, [REDACTED]

[REDACTED] útján

az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva alaptörvény-ellenesség miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján **semmisítse meg a Kúriának a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 101/2019. (V. 10.) számú határozatát helybenhagyó Kvk.IV.37.610/2019/3. számú határozatát**, mert az sérti az indítványozó véleménynyilvánítás szabadságához fűződő, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben biztosított jogát.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I. Az alkotmányjogi panasz indítvány előterjesztésére rendelkezésre álló határidő igazolása

A Ve. 233. § (1) bekezdés alapján az Abtv. 27. § szerinti, a bírói döntéssel szemben előterjeszthető alkotmányjogi panasz a sérelmezett bírói döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kvk.IV.37.610/2019/3.

számú határozata 2019. május 15-én kelt és került közzétételre. Ez előbbi, három napos törvényi határidőnek a 2019. május 18-án benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel.

II. További jogorvoslat hiánya

A Kúria a Kvk.IV.37.610/2019/3. számú határozata ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így teljesülnek az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt feltételek.

III. Érintettség bizonyítása

Az Indítványozó a Magyar Szocialista Párt és a Párbeszéd Magyarországért Párt jelölő szervezetek által az Európai Parlament tagjainak 2019. évi választásán állított lista (a lista nyilvántartásba vételét elrendelő, jogerős NVB határozat száma: 49/2019.) első helyén szereplő jelölt.

Az Indítványozó a szavazói hajlandóság növelése és az MSZP, mint jelölő szervezetet, amelynek elnöke, népszerűsítése, illetve azért, hogy az MSZP-Párbeszéd jelölő szervezetek programját bemutassa, népszerűsítse, valamint a választói akaratot befolyásolja, kampánytevékenységet végez.

Az NVB és a Kúria által megállapítottak alapján az Indítványozó a Ve. 140. § b) pontja és a 153. § (1) bekezdés a) pontja által részére (a véleménynyilvánításhoz való jog Ve.-ben nevesített részjogosítványaiként) biztosított jogait korlátozta, ezáltal az általa végezhető kampánytevékenység körét korlátozta, amely így sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt, a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az (az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való) érintettséget megalapozza az, ha az indítványozóra az NVB és a Kúria döntése rendelkezést tartalmaz. (3131/2018. (IV. 19.) AB határozat). Tekintettel arra, hogy a jelen indítvánnyal érintett ügyben az Indítványozó egyrészt félként szerepelt (NVB, Kúria eljárásában), valamint az ügy alapját képező, a Nemzeti Választási Iroda (a továbbiakban: NVI) részére megküldött adatszolgáltatás iránti kérelem benyújtója volt, valamint az indítvánnyal támadott kúriai döntés az Indítványozó jogait közvetlenül érinti, hiszen a kampánytevékenységhez való jogát, ezen keresztül pedig a véleménynyilvánításhoz való jogát korlátozta, így érintettsége megalapozott.

IV. Előzmények

Kérelmező 2019. május 3-án tájékoztatás kérése céljából levéllel fordult az NVI-hez, melyben az Európai Parlament tagjainak választási eljárásában jogerősen nyilvántartásba vett jelölti minőségére való hivatkozással a Ve. 153. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a központi névjegyzékből való adatszolgáltatás iránti igényét fejezte ki, egyben felkérte az NVI-t, hogy tájékoztassák, hogy az adatszolgáltatás díját milyen számlaszámra, milyen közlemény feltüntetése mellett teljesítse.

Az NVI 2019. május 3-án 16 óra 38 perckor megküldött üzenete egy internetes honlap hivatkozását küldte meg, arra való hivatkozással, hogy ott az Indítványozó minden, az adatszolgáltatással kapcsolatos információt megtalál. Bár az Indítványozó kifejezetten jelölti minőségében való adatszolgáltatással kapcsolatban érdeklődött – amit a Ve. hivatkozott szakasza is alátámasztott – a honlapon kizárólag a jelölő szervezetek részére való adatszolgáltatással kapcsolatos információ volt fellelhető, a tájékoztatásban kért adatok azonban nem.

A tájékoztatás kérésének sikertelensége ellenére az Indítványozó 2019. május 6-án 16 óra 20 perckor az NVI-nek küldött elektronikus levelében a Ve. 153. § (1) bekezdés a) pontjára való hivatkozással, a központi névjegyzékből való adatszolgáltatás iránti igényt nyújtott be, mellyel együtt csatolta a Ve. 154. § (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatási díjnak az NVI részére való átutalását igazoló bizonylat másolatát is, ezzel teljesítve az adatszolgáltatás valamennyi, Ve.-ben meghatározott törvényi feltételét.

Az NVI 2019. május 7-én 14 óra 7 perckor küldött levelében arról tájékoztatta az Indítványozót, hogy az általa kért adatszolgáltatás díja 3.129.000 Ft, így az igényét csak abban az esetben teljesítik, ha további 2.980.000 Ft-ot is átutal az NVI részére.

Az Indítványozó 2019. május 7-én 15 óra 57 perckor elektronikus úton kifogást nyújtott be a Ve. 208. §, valamint 210. § (1) bekezdése alapján tekintettel arra, hogy az NVI az általa adott válasszal kifejtett tevékenysége sérti a Ve. 153. § (1) bekezdés a) pontját, valamint a Ve. 2. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét.

A kifogást a Nemzeti Választási Bizottság a 101/2019. számú határozatával elutasította, mondván, hogy *„nem értelmezhető a névjegyzéki adatok kizárólag a jelölt és nem a jelölő szervezet általi felhasználása, hiszen a választáson a listát állító jelölő szervezetek versengenek. A jelöltek csak a saját személyük vonatkozásában nem tudnak kampányolni, hiszen a választópolgárok nem jelöltekre, hanem listákra szavazhatnak, azaz az általuk kifejtett kampány csak a lista, illetve a*

listát állító jelölő szervezet melletti kampánytevékenységként értelmezhető, e szervezetnek tudható be.”

Megállapította továbbá, hogy *„A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a vonatkozó rendelkezések logikai értelmezése, valamint a Ve.-nek az Alaptörvénnyel konform, a józan észnek és a közjónak megfelelő értelmezése alapján az európai parlamenti választás során a névjegyzéki adatszolgáltatást csak a jogerősen listát állító jelölő szervezet igényelhet, a listán szereplő jelölt önállóan nem.”*

A fenti értelmezéssel szemben az Indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, vitatva az NVB álláspontjának jogszerűségét. Ezen kérelmét a Kúria a Kvk.IV.37.610/2019/3. számú határozatában bírálta el. Ebben a Kúria az NVB döntését helybenhagyta és megállapította, hogy *„Mindebből következően tehát lista esetén is van jelentősége a listaállító jelölőszervezet és a listán szereplő jelöltek szerepe megkülönböztetésének”.*

A fenti állításával ellentétesen azonban kifejtette, hogy *„Kétségtelen azonban az is, hogy az adatszolgáltatás tekintetében a listán szereplő jelölt és a jelölőszervezet érdekeltsége érvényesítése közötti merev határvonal meghúzhatósága (vagyis a listán szereplő jelölt adatfelhasználásának elhatárolása a listaállító jelölőszervezetétől) kétséges, hiszen a Ve. és az EPvj. az ezek szerint szükségesnek mutakozó differenciálásra nem tartalmaz szabályt.”*

V. Az érdemi elbírálás feltétele - a befogadás alapja

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Jelen alkotmányjogi panasz, illetve az általa érintett ügy mindkét feltételnek megfelel.

Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése által deklarált véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség egyértelműen megállapítható, hiszen a Kúria ezen alapjog érvényesülését a konkrét ügyben nem vette figyelembe, amely a jogsértést önmagában megalapozza [3/2015. (II. 2.) AB határozat]. Ezen felül a bírói döntést érdemben befolyásoló az alaptörvény-ellenesség azért is, mert a Kúria, jogszabályai felhatalmazás nélkül korlátozza az Indítványozó alapvető emberi jogát azáltal, hogy a jelölti minőségéből fakadó jogait, véleménynyilvánításhoz, politikai kommunikációhoz való jogát csak a jelölő szervezeten keresztül véli gyakorolhatónak.

Emellett alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy a Nemzeti Választási Bizottság, illetve a Kúria a Ve. értelmezése során juthat-e olyan következtetésre, amely szerint az Alaptörvényben biztosított jogok Ve. szabályai között konkretizált részjogosítványa, amelyek az alább kifejtettek szerint, az Alkotmánybíróság gyakorlata és a Ve. kifejezett rendelkezése alapján a jelölteket és a jelölőszervezeteket egyaránt megilleti, az Európai Parlament tagjainak választásán mégis jelentős korlátozás alá essen anélkül, hogy ezen korlátozás megállapítására bármilyen jogszabályai felhatalmazása legyen bármelyik fórumnak. Röviden tehát az alapvető alkotmányossági kérdés az, hogy a bíróság a jogszabályértelmezési lehetősége körében korlátozhatja-e a jelölteket egyébként megillető alapvető emberi jogokat, jelen esetben az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése által deklarált véleménynyilvánításhoz való jogot.

VI. A bírói döntés alaptörvény-ellenessége és az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

A Kúria a Kvk.IV.37.610/2019/3. számú határozatában nem vizsgálta az Indítványozó ügyében az alapvető jogi vonatkozásokat, ezáltal a döntés önmagában alaptörvény-ellenes.

Ezen álláspontját az Alkotmánybíróság legutóbb a IV/747/2019. számú döntésében is megerősítette, amelyben kifejtette, hogy *„Az Alkotmánybíróság több határozatában megállapította, hogy ha az alkotmányjogi panasszal támadott határozat indokolása szerint a bíróság nem ismeri fel egy Alaptörvényben biztosított jog érintettségét, és vagy annak nem tulajdonít jelentőséget, és ennek következtében az indítványozó ilyen jogát megsérti, akkor a döntése pusztán ennek következtében ellentétes az Alaptörvénnyel, ami okot ad a döntés megsemmisítésére {3/2015. (II. 2.) AB határozat [21], [23], [30]; 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [55]}.”*

Jelen ügy által érintett alapvető emberi jog az Indítványozó véleménynyilvánításhoz való joga. A szavazóköri névjegyzékből való adatigénylés a véleménynyilvánításhoz való jog közötti közvetlen kapcsolatot maga a Ve. 155. § (1) bekezdése teremti meg azáltal, hogy az igényelt adatokat közvetlenül a választási kampánnyal, a közvetlen politikai kampánnyal köti össze.

A Ve. 140. § b) pontja külön nevesíti a jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresést, mint kampánytevékenységet. Ez alapján az látható, hogy A Ve. szabályai maguk deklarálják a jelölt jogát arra, hogy közvetlen megkeresés útján kampánytevékenységet folytasson. A Ve. 155. § (1) bekezdése pontosan ezzel a közvetlen politikai kampány folytatásával köti össze a szavazóköri névjegyzékből való adatszolgáltatást. Ebben a vonatkozásban a Ve. tehát differenciál a jelölt és a jelölőszervezet között. **A TANÁCS (EU, Euratom) 2018/994**

HATÁROZATA az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány módosításáról (1) és (2) bekezdése alapján megállapítható, hogy a preferenciális listás szavazás egy módszere az európai parlamenti képviselők megválasztására. A jelöltek azonban nem a listák maguk lesznek, nem a listák válnak képviselővé, hanem az azon szereplő jelöltek, akiket egyéenként, jelöltként illetnek meg az alapvető emberi jogok. A közös listán való szereplés nem hoz létre közöttük (a Ve. rendelkezései alapján) olyan jogilag értelmezhető közösséget, amely indokolná azt, hogy a jelölteknek a választással kapcsolatos alapvető emberi jogai csak a lista teljességének figyelembe vételével és a jelölőszervezeten keresztül legyen gyakorolható.

Alaptörvény-ellenesen, a szabad véleménynyilvánításhoz való jogot korlátozó módon járt el tehát a Kúria akkor, amikor az Indítványozó, mint jelölt jogait kizárólag a listát állító jelölő szervezeten keresztül engedte gyakorolni, hiszen nem csak a Ve. szabályai tesznek egyértelműen különbséget a jelölt és a jelölő szervezet között [Ve. 140. § b) pont] de ugyanezt teszi az európai parlamenti képviselők választására kötelezően irányadó, fentebb hivatkozott határozat is. Ezzel ellentétes, vagy ennek korlátozására irányuló rendelkezést pedig a választásra irányadó egyetlen jogszabály sem tartalmaz.

A véleménynyilvánítás szabadságát az Alkotmánybíróság már korábbi határozataiban összekötötte a választási kampánytevékenységgel és kimondta, az 1/2013. (I. 7.) AB határozata indokolásának [93]– [94] bekezdéseiben, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre.

Kimondta továbbá az Alkotmánybíróság az 5/2015. (II. 25.) AB határozatában, hogy *„[a] választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. E nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak. A választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni”*

A kampányidőszakkal és a kampánytevékenységgel is részletesen foglalkozott az Alkotmánybíróság és arra a megállapításra jutott, hogy *„[a] választójog az Alaptörvényben elismert [...] alapvető jog. A választójog szabadságának gyakorlása abban áll, hogy a választópolgár a rendeltetésszerű joggyakorlásnak megfelelő tájékoztatás alapján jogosult eldönteni, hogy*

gyakorolja-e a választójogát vagy sem, illetve, hogy kire adja le szavazatát” {3100/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [36]}.

A politikai tartalom kapcsán felhívott véleménynyilvánítás szabadságának egy másik aspektusát is vizsgálta az Alkotmánybíróság és annak érvényesülését egyenesen a demokratikus jogállam előfeltételeként határozta meg akkor, amikor kimondta, hogy *„[a] szabad véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében. A véleményszabadságnak ez a kitüntetett szerepe kettős igazolással bír: mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen becses jogról van szó. A szabad szólás lehetősége egyrészt nélkülözhetetlen az egyéni autonómia kiteljesítéséhez, [...] Másrészt a szólásszabadság a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A társadalmi, politikai viták szabadsága és sokszínűsége nélkül nincs demokratikus közvélemény, nincs demokratikus jogállam” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [39]}.*

A politikusok, közszereplők véleménynyilvánításhoz való jogának érvényesülésével az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) több ítéletében is foglalkozott. Jelen panasz vonatkozásában alapvető ügynek tekinthető a Castells v. Spain No. 11798/85 (22 April 1992) ügyben az EJEB a politikai szereplő véleménynyilvánításával kapcsolatban kifejtette, hogy annak fontossága abban is megjelenik, hogy a politikai szereplők véleménynyilvánításhoz való joga fokozott védelmet élvez arra való tekintettel, hogy ők nem csak a saját véleményüket, hanem választóik és az általuk képviseltek véleményét is megjelenítik, a közöttük lévő kapcsolat megkérdőjelezhetetlen. Ezzel kapcsolatban tehát megállapítható, hogy a névjegyzékből való adatszolgáltatás megtagadása a véleménynyilvánításhoz való jog olyan típusú korlátozását is jelentette, amely az Indítványozó jelölt és a választói közötti politikai kommunikációt akadályozta meg, korlátozta. Elvette az Indítványozótól a lehetőséget (de legalábbis súlyos mértékben korlátozta), hogy a választóival megkeresés formájában kapcsolatba lépjen, hogy a választókkal közölje programját, szavazásra hívja fel őket. Ez, a jelölt és a választók közötti politikai kommunikáció meggátolása pedig (a korábban már idézett Alkotmánybírósági határozatok nyomán) nem csak az Indítványozó jelölt véleménynyilvánításhoz való jogát érinti, de a választások tisztaságát, is megkérdőjelezi.

A 3/2015. (II. 2.) AB határozat szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ez jelen esetben több szempontból sem érvényesült. Az

Indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogát ugyanis törvényi (vagy bármilyen más) jogszabályi felhatalmazás nélkül korlátozták.

A fentiek alapján tehát összefoglalóan megállapítható, hogy a Kúria korlátozta az Indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogát azáltal, hogy a 101/2019 számú NVB határozat helybenhagyásával meggátolta, hogy a választói névjegyzékből adatszolgáltatási díj megfizetése ellenére adatot tudjon igényelni, és annak felhasználásával kampányt folytatni, így véleménynyilvánításhoz fűződő alapvető jogával élni. A korlátozás abban nyilvánul meg, hogy a Kúria sérelmezett határozata eredményeként az Indítványozó a névjegyzékből való adatigénylésnek a Ve. által az Európai Parlament tagjainak választási eljárásában a jelöltek részére is biztosított jogát, csak a jelölő szervezet útján engedni alkalmazni. Vagyis a Kúria határozata szerint az Indítványozó jelölt a véleménynyilvánítási szabadságát (pontosabban annak politikai kommunikáció, így kampánytevékenység folytatására vonatkozó aspektusát) kizárólag a listát állító jelölő szervezeten keresztül engedni alkalmazni akkor, amikor azt a névjegyzékben szereplő választópolgárok megkeresésével kívánja gyakorolni.

Budapest, 2019. május 18.

Tisztelettel:

képviseli: